

En koffert full av minner
Nadina Helen Bakos

Manus publisert under lisens: [Attribution 4.0 International](#)

Dette er historien om dikteren Gunvor Hofmo og venninnen hennes Ruth Maier. Jan Erik Vold har copyright til scenisk fremstilling av denne historien og vil ikke selge rettigheter til å lage et manus sist jeg snakket med han (2009). Hvis du ønsker å utvikle historien, må referansene til Gunvor og Ruth endres og diktutdragene kan ikke benyttes.

NOVEMBER 1940

INT. FEIRING GÅRD - VEVSTUE - DAG

Flere kvinner sitter ved forskjellige vevstoler. Det slår hardt i treverk. Kvinnelatter. GUNVOR (19) sitter lutrygget over veven. Håret hennes henger ned i ansiktet som en gardin. Hun ser bort på jentene som fniser og smiler trist.

EXT. FEIRING GÅRD - DAG

RUTH (20) går gjennom et snøkledd landskap. Hun er tynnkledd med brun jakke, blå kjole og røde støvletter. I hånden har hun en brun lærkoffert.

INT. FEIRING GÅRD VEVSTUE DAG

Gunvor stopper opp i veven. Hun retter seg opp i ryggen ruller hodet fra side til side. Hendene er stive og hun masserer dem. Døren inn til vevstuen åpnes. Inn kommer BONDEN (48) og Ruth. Gunvor stirrer perpleks mot Ruth i døren, med det sterke lyset bak seg ser hun ut som en engel med det korte, bustete håret i en sky rundt hodet.

HØSTEN 2000

EXT. BUSSTERMINALEN - MORGEN

En skoleklasse (klasse 9 a og b) med 2 lærere og 4 foreldre går om bord i en hvit buss. Gunvor (79) går med lutet rygg bort til bussen med en gammel brun koffert og reiseveske i hånden. Det er mye frem og tilbake med ungdommene og bagasjen. Gunvor står og ser på spetakkelet en liten stund. Hun går bort til en av lærerne og peker på bussen mens hun spør han om noe. Læreren nikker. Gunvor går inn og setter seg ved et vindu helt foran. Bussen kjører.

INT. BUSSEN - DAG

Ungdommene snakker høyt, spiller musikk og diskuterer hvem som skal sitte hvor. Beate sitter alene. På setet ved siden av henne ligger kofferten.

Høsten 1940

EXT. FEIRING GÅRD - VEVSTUE - SKUMRING

Seks av jentene sitter på en benk utenfor vevstuen rundt et lite bål. Ruth snakker med "PETTER" (21) og KAREN (18) som hun kjenner fra en annen arbeidsleir. Ruth er sliten og ønsker å gå til sengs. Gunvor kommer gående over jordet og stanser ved bålet. Hun virker utilpass. Petter tar hånden til Ruth og reiser seg.

PETTER

Kom! Jeg vil du skal treffe
en du kommer til å få mye
glede av.

Ruth reiser seg også og de går bort til Gunvor. De håndhilser og Gunvor smiler forsiktig.

RUTH

Petter sier at du leser Olaf
Bull?

GUNVOR

"Jeg tenker på kvelder som denne,
jeg ikke får lov til at leve.."

RUTH

(hvvisker)
Metope...

Gunvor og Ruth smiler mot hverandre som om de deler en hemmelighet.

HØSTEN 2000

INT. BUSSEN - ETTERMIDDAG

Gunvor sitter og ser ut av vinduet. Ungdommene snakker høyt og fniser. Plutselig står AYLA (15) foran setet i midtgangen og ser på Gunvor. Solen skinner på Ayla bakfra og Gunvor trekker pusten raskt.

AYLA

Kan jeg sitte her litt?

Gunvor løfter opp kofferten og setter den på gulvet foran seg. Ayla setter seg ned. Hun smiler trist. Gunvor sitter med et svart/hvitt fotografi av Ruth hvor hun sitter på en seng og leser i en bok.

AYLA

Det er deg?

Gunvor smiler.

AYLA

Se på den kjolen! Den ligner litt på den røde jeg har. Var den rød?

GUNVOR

Nei, den var blå. Fargerike stoffer var ikke lett å få tak i på den tiden. Dette var under krigen.

AYLA

Hvilken krig?

GUNVOR

Andre verdenskrig?

SOMMER 1938

EXT. GATE I WIEN - NATT

Ruth står i nattkjolen barbeint i gaten. Hun hører at noen skyter. Hun rykker til. Noen soldater kommer løpende. Hun lukker øynene. Soldatene løper forbi. Plutselig er det helt stille. Ingen lyder, ingen mennesker. Ruth kjenner at hun er våt på bena og ser ned. De er røde. Det renner blod i gaten som farger kjolekanten rød.

VINTER 1941

INT. FEIRING GÅRD

Ruth våkner. Gunvor står bøyd over henne.

GUNVOR

Du skrek.

Ruth svarer ikke. Hun rister over hele kroppen.

GUNVOR

Kom, så går vi en tur.

Gunvor finner frem en stor hvit strikkegenser, tykke vinterbukser og kler på Ruth. Hun tar frem et par sko. Ruth rister på hodet.

RUTH

Støvlettene!

GUNVOR

Det er for kaldt å ha på dem nå.

RUTH

Støvlettene!

Gunvor henter de røde myke kalveskinnsstøvlettene og tar dem på Ruth.

EXT. VINTERLANDSKAP MJØSA - NATT

Ruth snakker som en foss og gestikulerer med hendene, mens Gunvor er stille.

RUTH

Jeg vil bare huske de gode tingene. Som mormor i stolen mens hun hekler. Hun hekler de mest utrolige ting. Musch og Papi som pynter seg for å gå i teateret. Vet du - Øverland skriver: "Hver natt når drømmene brenner, bærer jeg bøtter med blod. Jeg bærer med røde hender og går med røde sko." Det er meg det.

Ruth tier. Det eneste de hører er knitringen fra snøen når de går. Gunvor stopper opp og lukker øynene. Stillhet.

RUTH

Det er så lenge siden jeg har fått brev fra England.. Skjønner ikke Dittl at jeg er bekymret? Musch, mormor og Dittl er sammen i England, og jeg er her alene. Jeg er redd. Hele tiden. Jeg får ikke puste.

Gunvor åpner øynene og smiler mot Ruth. Ruth tar tak i hendene til Gunvor og klemmer og stryker dem.

RUTH
(roper høyt)
Jeg vil leve! Jeg vil leve!

INT. KAMMERSET TIL GUNVOR - KVELD

Gunvor sitter på sengen sin mens Ruth går frem og tilbake inne på rommet.

RUTH
Kanskje du kan gå et skrivekurs?
Jeg så en annonse i avisen at de
arrangerer skrivekurs for yngre
talenter. Det er deg!

GUNVOR
Når skal jeg få tid til det?

RUTH
Du sparer det du tjener her. Også
kan du få deg en deltidsjobb i
Oslo?

Gunvor rister på hodet.

RUTH
Nei? Du skal bare gi opp?

GUNVOR
Det har jeg allerede gjort. Jeg er
ingenting. Jeg vil ikke bli noen ting.
Alt jeg gjør smerter meg.

RUTH
Du er bare feig.

GUNVOR
Jeg må tenke på far og brødrene
mine.

RUTH
Du kan ikke kaste bort livet
ditt på veving!

GUNVOR
Familien min er viktigst. Alt annet
er av mindre betydning.

Rut stopper opp.

RUTH
(skriker)
Hva med meg da?

Gunvor svarer ikke. Hun bare ser ned på boken i fanget sitt. Ruth går bort til henne og dytter hardt til henne. Gunvor lager en merkelig lyd.

GUNVOR
Også du er av mindre betydning.
Ruth begynner å slå Gunvor. Gunvor sitter helt stille uten å beskytte seg mot slagene og lar henne slå.
Ruth begynner å hulke høyt. Gunvor holder rundt henne.

RUTH
Jeg har ingen!

HØSTEN 2000

INT. BUSSEN - KVELD

Gunvor legger fotografiet i kofferten. Ayla har sovnet. Bussen kjører om bord på en ferge. Alle går ut av bussen. Gunvor går inn på et toalett. Der er det helt hvitt. Hun ser på seg selv i speilet over vasken. Ayla kommer inn. De ser på hverandre et raskt sekund i speilet. Ayla går bort til speilet og lager en grimase til seg selv.

AYLA
Har du en hårbørste?

Gunvor rister på hodet. Ayla begynner å gre håret sitt med fingrene.

GUNVOR
Du har fint hår. Akkurat som Ruths.

AYLA
Hvem er Ruth?

GUNVOR
En jente jeg kjente en gang.

AYLA
Ble dere uvenner?

Gunvor smiler. Hun rister på hodet.

GUNVOR

Vi mistet hverandre. Da vi fant
hverandre igjen var alt ødelagt.

VÅREN 1941

INT. ULLEVÅL SYKEHUS - DAG

Ruth sitter i vinduet. Hun har på seg blå klær og håret
henger livløst ned. Hun er usminket og grå i huden.

RUTH

Hun sa hun skulle komme i dag.
Hvorfor kommer hun ikke? Har det
skjedd noe? Kanskje hun har glemt
meg. Jeg klarer ikke lese, jeg
klarer ikke skrive. Hun lar meg
bare vente her med vilje.

Ruth skjærer en grimase. Tiden går sakte for henne. Ingen
kommer. Ruth vil ikke spise. SYKEPLEIEREN (41) kommer inn
til henne.

SYKEPLEIEREN

Du kan ikke få besøk hvis du ikke
spiser noe.

RUTH

Jeg orker ikke mat.

SYKEPLEIEREN

Det var ikke et spørsmål.

Sykepleieren og Ruth stirrer på hverandre. Plutselig står
Gunvor i døren. Ruth reiser seg og går raskt mot henne. Hun
omfavner Gunvor. Sykepleieren går ut.

Stillhet. De ser på hverandre.

Gunvor studerer Ruth, som stryker seg over håret. Hånden
hennes skjelver.

RUTH

Jeg har en gave til deg.

Ruth går bort til nattbordet ved siden av sengen. Hun tar
frem et ark. Hun leser stille den første linjen og senker
hånden. Arket faller på gulvet. Gunvor går bort og plukker
opp arket fra gulvet. Hun rekker det til Ruth som rister på
hodet og ser vekk. Gunvor ser på arket og leser høyt.

GUNVOR

"Tankene mine er små og svake,
Storøyde, altfor bleke barn. De
går om kvelden, om kvelden går de
med hengende hoder, altfor store
øyne, de går ut i kvelden. De
leter, de irrer, de klager, de
prøver å finne vinduet ditt. De
gråter. Og er de endelig kommet
frem til vinduet, da stirrer de
med sørgmodige øyne gjennom
vinduet...for å få se deg."

RUTH

Jeg trodde du hadde glemt meg.

Ingen av dem sier noe. Gunvor stirrer på Ruth som ser ut av vinduet.

RUTH

Du kommer for å si farvel?

GUNVOR

Du vet da at jeg er altfor glad i
deg til å bare reise min vei. Jeg
venter..

Ruth ser spørrende på Gunvor.

GUNVOR

..til du er frisk nok til å dra
herfra. Så drar vi sammen, hvis du
vil?

Ruth nikker, strekker ut hånden og stryker Gunvor over kinnet.

RUTH

Jeg drar dit du drar.

HØSTEN 2000

INT. BUSSEN - NATT

Gunvor sitter alene foran i bussen. Gatelysene farer forbi og lager et skiftende mønster på interiøret. Gunvor sitter med kofferten i fanget og stryker forsiktig over lokket. Hun åpner opp lokket og tar ut en tykk håndskrevet bok i sort skinn med initialene R.M. Hun åpner boken og leser.

MAI 1941

INT. KJØKKENET TAU - KVELD

Ruth sitter foran ovnen og skriver i dagboken sin, en sort bok skinn med initialene R.M. Gunvor kommer inn. Ilden fra ovnen kaster skygger innover i rommet og gir ansiktet til Ruth en spesiell glød. Gunvor er på vei ut og hun har på jakke og sko.

GUNVOR

Jeg vil veldig gjerne at du skal bli med.

Ruth svarer ikke. Bare skriver videre. Karen åpner døren og smiler strålende til Gunvor. Ruth kaster et raskt blikk på Gunvor som smiler tilbake til Karen.

KAREN

Vi går nå.

Hun lukker døren igjen og Gunvor setter seg ned på huk foran Ruth. Ruth skriver iherdig i boken sin. Gunvor stirrer på henne i flere sekunder; forsøker å få øyekontakt. Hun reiser seg opp og går mot døren. Ruth lukker boken med et smell. Gunvor skvetter og snur seg. Ruth ser på henne og nikker sakte. Ansiktet til Gunvor lyser opp i et smil.

GUNVOR

Jeg henter jakken og skoene dine.

Hun løper ut døren og kommer snart tilbake. Hun setter støvlettene foran Ruth og legger kåpen i fanget hennes.

RUTH

Jeg vil ikke likevel.

Kroppen til Gunvor detter sammen, uten et ord går hun ut. Ruth snur seg mot døren og hører skrittene til Gunvor forsvinne. Hun løfter dagboken og kaster den i veggen. Noen ark faller ut og detter sakte ned på gulvet.

HØSTEN 2000

INT. BUSSEN - KVELD

Bussen stopper. De er fremme ved et lite hotell i Krakow. Gunvor tar med seg kofferten og går inn.

INT. HOTELLROM KVELD

Gunvor setter fra seg reisevesken og kofferten og detter

ned på sengen. Rommet snurrer. Tv'en slår seg på og en mann leser nyhetene på polsk. Det banker på døren. Hun åpner og møter blikket til Ayla. De ser på hverandre, Ayla fikler med genseren sin. Gunvor åpner døren og Ayla går inn. Hun setter seg i en stol, stryker hendene over armlenene og ser ut av vinduet. Gunvor setter seg på sengen og venter.

AYLA

Jeg.. Jeg lurte på...hvordan mistet du venninnen din?

GUNVOR

Har du noen gang vært så redd at du har følt deg naken? Hudløs?

AYLA

Nei..?

GUNVOR

Nei? Det har Ruth. Hun så ting i Wien som vi bare har hørt om.

Gunvor sitter med hendene i fanget og ser ned.

MAI 1941

INT. SOVESAL TAU - TIDLIG MORGEN

Ruth sover. Hun blir vekket av "Petter" som rister henne våken. Petter setter fra seg lyset på kommoden, går bort til vinduet og kikker ut. En politibil står ute på gårdsplassen. Hun snur seg mot Ruth som har reist seg opp i sengen.

PETTER

Kom!

Ruth reiser seg og tar på seg en ullgenser mens hun følger etter Petter inn på den andre sovesalen. Gunvor står og pakker kofferten sin. Ruth stopper opp og ser på Gunvor. Når Gunvor er ferdig ser hun trist på Ruth. De tar hverandre i hånden.

RUTH

(hvisker)
Skriv!

GUNVOR

Det får jeg sikkert ikke lov til.

Gunvor går. Ruth går bort til vinduet og ser at politibilen

med Gunvor kjører vekk. Billysene streifer vinduet.

JUNI 1941

EXT. POTETÅKER TAU - DAG

Ruth setter poteter sammen med flere andre jenter. De er slitne. Det er tid for lunsj og alle går til spisesalen.

INT. SPISESALEN TAU - DAG

Mens de spiser kommer Gunvor plutselig inn. Hun er blitt flere kilo tynnere. Øynene ser ut som to svarte hull. Ruth reiser seg, stolen skraper mot gulvet og lager en skjærende høy lyd. Det blir helt stille i salen. Gunvor og Ruth stirrer på hverandre. Kokka kommer inn, bråstanser innenfor døren og forsvinner ut igjen. Gunvor går mot Ruth. Kokka kommer tilbake, men denne gangen har hun følge av bonden JARLI (58). Han går bort til Gunvor og tar henne i armen.

JARLI

Du er ikke velkommen her.

RUTH

Hun er uskyldig.

JARLI

Jeg har nok sett at dere lusker i skogen.

RUTH

Dyr lusker. Sist gang jeg så meg selv i speilet var jeg fortsatt et menneske.

KOKKA

Jeg har nok hørt dere snakke om både kommunisme og revolusjon.

JARLI

Jeg skal ikke ha noe revolusjon på min gård.

GUNVOR

Dere snakker som dere har vettet til. Kokka mønstrer Ruth opp og ned.

KOKKA

Rasen fornekter seg ikke.

GUNVOR

Dette er kun et spørsmål om hvem
som er simpel.

Bonden Jarli peker mot døren og brøler. Gunvor og Ruth går.

EXT. SKOGSVEI STAVANGER - ETTERMIDDAG

Ruth og Gunvor går ved siden av hverandre uten å snakke sammen. Gunvor snubler og detter. Kofferten hennes åpner seg, klær og bøker ramler ut. Hun setter seg på bakken. Ruth undersøker kneet hennes som er oppskrapet. Gunvor stirrer på Ruth. Plutselig begynner Ruth å le. Gunvor ler sammen med henne. Ruth setter seg på bakken ved siden av Gunvor. Tårene triller.

En MANN (45) som kjører hest og kjerre, kommer opp bak dem. Han stopper, peker bak på kjerra og smiler. Gunvor og Ruth samler raskt sammen tingene til Gunvor, hopper på og kjerra kjører videre.

HØSTEN 2000

INT. HOTELLROM KRAKOW - MORGEN

En alarm ringer. Gunvor våkner fortumlet og ser rundt seg. Kofferten ligger på gulvet. Hun løfter den opp og legger øret mot lokket. Hun reiser seg, finner frem klær og kler på seg. På ryggen har hun et stygt arr som går fra skulderbladet og ned til livet.

DESEMBER 1941

EXT. GATE TRONDHEIM - KVELD

Gunvor og Ruth går side om side. Ingen sier noe. Gunvor går med lutet rygg og ser ned i bakken, mens Ruth tripper nervøst ved siden av og kikker på Gunvor med jevne mellomrom.

RUTH

Når krigen er over, skal jeg reise til Amerika. Da skal jeg spille i teateret og kanskje film. Også kan du komme og se meg spille. Alle kommer til å synes at jeg er fantastisk...

Ruth trekker pusten fort og ser på Gunvor. Gunvor ser fortsatt ned.

RUTH

Også skal jeg kjøpe en stor villa
til oss og den skal vi fylle med

masse bøker. Der kan du få ditt eget rom hvor du kan skrive.

Gunvor stopper opp og ser rolig på Ruth. Øynene hennes er store og mørke.

GUNVOR

Du er meg like fremmed som en Hvemsomhelst. Du er meg likegyldig, fullstendig likegyldig.

Ruth åpner og lukker munnen flere ganger. Det kommer ikke en lyd.

GUNVOR

Jeg føler ingenting. Jeg vil ingenting. Jeg er helt tom.

RUTH

(høyt)

Du kan ikke gjøre dette!

Hun løper vekk, mens Gunvor står igjen og ser i luften der hvor Ruth stod.

HØSTEN 2000

INT. LOBBY HOTELL KRAKOW - MORGEN

Gunvor kommer inn i lobbyen. Ayla og noen venninner sitter i en sofa og tøyser. Ayla oppdager Gunvor og går smilende mot henne.

GUNVOR

Hvordan går det med deg?

AYLA

Bedre. Takk for i går.

Gunvor smiler.

AYLA

Skal vi sitte sammen bort til museet?

Gunvor smiler og de går ut av hotellet sammen.

INT. BUSSEN KRAKOW - MORGEN

Gunvor og Ayla setter seg foran. Ungdommene går også på. De

skråler høyt.

AYLA

Hvem skal du egentlig besøke?

GUNVOR

Kjæresten min.

AYLA

Ble han drept her?

GUNVOR

Ja.

AYLA

Hva het han?

GUNVOR

Hun het Ruth.

AYLA

Dere var kjærester?

Gunvor smiler. Hun åpner kofferten og tar ut en tykk skinnbok.

GUNVOR

Jeg vil gjerne lese noe for deg.
En av de siste tingene hun skrev...
"Det er som en urolig beven i mitt
bryst. Et nag: Hva er jeg? Hva
lever jeg for? Alt jeg har begynt
på har vært mislykket. Det er som
om det var for sent for meg, som
om mitt liv har gått glipp av noe
vesentlig."

Gunvor sier ordene høyt men ser rett ut i luften. Hun kan ordene utenat. Det ligger et bilde mellom sidene i boken. Ayla løfter det forsiktig ut. Ruth smiler mot henne.

NOVEMBER 1942

INT. OSLO - TREFOLDIGHETSKIRKEN - KVELD

Olavsguttene står ved alteret og synger julesanger. Kirken er full av folk. Ruth sitter helt alene. Til slutt synger de "ja vi elsker dette landet." Alle reiser seg opp. Noen hulker høyt. En kvinne synker sammen på benken foran henne og skjelver. Tårene renner nedover kinnene til Ruth og hun lukker øynene.

EXT. OSLO - HYBELEN TIL RUTH - KVELD

Ruth kommer gående alene til porten. Det snør. Hun trekker kåpen tettere om seg og går inn.

INT. OSLO HYBELEN TIL RUTH TRAPP - KVELD

Ruth bråstopper i trappen. Gunvor sitter og ser på henne. Ingen av dem sier noe. Ruth går bort til inngangsdøren sin og låser den opp.

GUNVOR

Jeg har noe jeg gjerne vil si deg.

Ruth nikker. De går inn.

INT. HYBELEN TIL RUTH - KVELD

Ruth kler sakte av seg kåpen. Gunvor står innen for døren. Hun forsøker å smile.

GUNVOR

Unnskyld.

Ruth nikker.

GUNVOR

Jeg trodde det var du som gjorde meg gal. Nå forstår jeg at det er du som holder meg frisk.

Ruth smiler for seg selv.

RUTH

Vil du bli hos meg i natt?

Gunvor går med lange skritt bort til Ruth.

GUNVOR

Bare hvis du synger din mors godnatt-sang for meg.

De kysser hverandre.

INT. BUSSEN KRAKOW - MORGEN

Ayla stirrer på Gunvor.

GUNVOR

På den tiden var slikt komplisert. Spesielt under okkupasjonen. Mange ble fengslet for å være homo. Drept.

AYLA

Virkelig?

GUNVOR

Ja. Men vi må tilgi. Hvis vi ikke gjør det, så vil såret aldri slutte å blø.

AYLA

Jeg vet ikke om jeg hadde klart det.

INT. HYBELEN TIL RUTH - NATT

Ruth våkner av at noen skriker i gangen. Det banker på døren. Hun setter seg opp i sengen. Det banker en gang til. Gunvor våkner. De ser på hverandre. Ruth spretter opp, går bort og åpner. To norske Politimenn står rett utenfor døren hennes.

POLITIMANN 1

Ruth Maier?

RUTH

Ja.

POLITIMANN 1

Du må bli med oss. Øyeblikkelig!

RUTH

Hva skjer?

POLITIMANN 2

Du er arrestert.

Gunvor reiser seg opp i sengen. Ruth rygger bakover. Politimennene tar tak i henne og drar henne ut i gangen. Hun hører en kvinne hulke høyt lenger ned i gangen. Politimennene sleper henne ned trappene. Flere av de andre jentene på huset løper i gangen. Noen gråter. Politimennene drar henne røft bortover gangen. Gunvor kommer løpende ut etter.

GUNVOR

Ruth!

Ruth forsøker å frigjøre seg fra Politimennene. Gunvor løper bort til dem og drar i armen til Politimann 1. Ruth kjemper for å komme seg løs.

GUNVOR

Dere kan ikke bare slepe med dere mennesker på denne måten!

Politimann 2 løfter en batong og slår Gunvor i ryggen flere ganger. Kjolen blir flerret opp. Gunvor synker sammen bevisstløs på gulvet. Politimannen sparker henne i ryggen noen ganger til. Ruth åpner munnen men det kommer ikke en lyd. Politimennene sleper Ruth ut til en ventende taxi. Hun henger slapt i armene deres. Politimennene slenger henne inn i bilen og smeller igjen døren. Taxien kjører.

HØSTEN 2000

EXT. AUSCHWITZ MUSEET - DAG

Gunvor kommer gående med kofferten i hånden. Hun stopper utenfor døren. Dørene går opp og igjen flere ganger. Hun snur seg og går bort til en benk rett ved. Hun ser ungdommene ute på plassen lenger bort. Hun setter kofferten på bakken og setter seg. Ser på ungdommene. Hun løfter opp kofferten og legger den på fanget. Hun legger hendene mot lokket og stryker forsiktig. Plutselig reiser hun seg og går med sikre skritt inn.

INT. AUSCHWITZ MUSEET - DAG

Ayla og vennene hennes går og kikker i monterne i museet. Hun oppdager kofferten til Gunvor og går bort. Hun går rundt den og forsikrer seg om at det faktisk er kofferten til Gunvor. Hun ser inn i monteret og oppdager en stor haug med sko. Der ligger det et par røde skinnstøvletter som ligner på Ruth sine. Ayla løfter opp kofferten og går bort til en vakt.

RUTH

En gang tar alt slutt, og da er
alt godt. Den eneste trøst er å
legge hånden på pannen og søke
ro i sin egen smerte.